

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (seitsemäs jaosto)

8 päivänä tammikuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artikla – Direktiivi 1999/70/EY – Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemä määräaikaista työtä koskeva puitesopimus – 5 lauseke – Julkisen sektorin määräaikaisten työ sopimukset – Perättäiset sopimukset – Kielto muuntaa määräaikaisten työ sopimuksia toistaiseksi voimassa oleviksi sopimuksiksi – Muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opettaminen sotilasopetuslaitoksissa

Asiassa C-278/23 [Biltena]ⁱ,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Corte suprema di cassazione (ylin tuomioistuin, Italia) on esittänyt 27.4.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.4.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

M.M., M.R:n oikeudenomistajana,

vastaan

Ministero della Difesa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Wahl ja J. Passer,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian perustellulla määräyksellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklan mukaisesti,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

määräyksen

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY (EYVL 1999, L 175, s. 43) liitteenä olevan, 18.3.1999 tehdyn puitesopimuksen (jäljempänä puitesopimus) 5 lausekkeen tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat M.M., joka on M.R:n oikeudenomistaja, ja Ministero della Difesa (puolustusministeriö, Italia; jäljempänä ministeriö) ja joka koskee M.R:n ja kyseisen ministeriön välillä vuosina 1987–2007 tehtyjen perättäisten määräaikaisten työsopimusten seurauksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitesopimuksen johdanto-osan toisessa kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tämän sopimuksen osapuolet tunnustavat, että toistaiseksi voimassa olevat työsopimukset ovat ja tulevat olemaan vallitseva työsuhdemuoto työnantajien ja työntekijöiden välillä. Ne tunnustavat myös, että määräaikaisten työsopimukset vastaavat tietyissä olosuhteissa sekä työnantajien että työntekijöiden tarpeita.”

- 4 Puitesopimuksen johdanto-osan kolmannessa kohdassa todetaan seuraavaa:

”Tässä sopimuksessa esitetään määräaikaiseen työsuhteeseen liittyvät yleiset periaatteet ja vähimmäisvaatimukset ja tunnustetaan, että niiden yksityiskohtaisessa soveltamisessa on otettava huomioon erityiset kansalliset, alakohtaiset ja kausiluontoiset tilanteet. Sopimus kuvaa työmarkkinaosapuolten tahtoa luoda yleiset puitteet sen varmistamiseksi, että määräaikaistyytösuhteessa olevia työntekijöitä kohdellaan samalla tavalla suojelemalla heitä syrjintää vastaan ja että määräaikaistyytösuhteita käytetään sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta hyväksyttävältä pohjalta.”

- 5 Puitesopimuksessa olevien yleisten huomioiden 6–8 ja 10 kohta on muotoiltu seuraavasti:

- ”6. toistaiseksi voimassa olevat työsopimukset ovat vallitseva työsuhdemuoto, jolla vaikutetaan kyseisten työntekijöiden elämän laatuun ja parannetaan toimintakykyä;
7. määräaikaisten työsopimusten käytön perustuminen perusteltuihin syihin on tapa estää väärinkäytöksiä;
8. määräaikaistyytösuopimukset ovat tyypillisiä tietyillä toimialoilla sekä tietyissä ammateissa ja toiminnoissa, ja ne voivat sopia sekä työnantajalle että työntekijöille;

– –

10. sopimuksen mukaisesti jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on huolehdittava sopimuksen yleisten periaatteiden, vähimmäisvaatimusten ja määräysten soveltamista koskevista järjestelyistä, jotta otettaisiin huomioon kunkin jäsenvaltion tilanne ja tiettyjen alojen ja ammattien, myös kausiluontoisen työn, olosuhteet”.
- 6 Puitesopimuksen 2 lausekkeen, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
- ”Tätä sopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde, sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä.”
- 7 Puitesopimuksen 3 lausekkeen 1 kohdassa määrätään seuraavaa:
- ”1. Tässä sopimuksessa ’määräaikaisella työntekijällä’ tarkoitetaan henkilöä, jolla on suoraan työnantajan ja työntekijän välillä tehty työsopimus tai solmittu työsuhde, jonka päättymisen määräytyy perustelluin syin, esimerkiksi tietyn päivämäärän umpeutumisen, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman ilmaantumisen perusteella.”
- 8 Puitesopimuksen 5 lausekkeessa, jonka otsikko on ”Väärinkäytöksiä ehkäisevät toimenpiteet”, määrätään seuraavaa:
- ”1. Perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden väärinkäytösten estämiseksi jäsenvaltio[iden] kuultuaan työmarkkinaosapuolia kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytännön mukaan ja/tai työmarkkinaosapuolten on otettava käyttöön erityisten alojen ja/tai työntekijäryhmien tarpeiden mukaan yksi tai useita seuraavista toimenpiteistä, jos käytettävissä ei ole vastaavia oikeudellisia toimenpiteitä väärinkäytösten estämiseksi:
- a) perustellut syyt tällaisen työsopimuksen tai työsuhteen uudistamista varten;
 - b) perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden enimmäiskokonaiskesto;
 - c) tällaisten työsopimusten tai työsuhteiden uudistamisten lukumäärä.
2. Jäsenvaltiot kuultuaan työmarkkinaosapuolia ja/tai työmarkkinaosapuolet määrittävät tarvittaessa, millä edellytyksillä määräaikaisia työsopimuksia tai työsuhteita
- a) pidetään perättäis[i]nä;
 - b) pidetään toistaiseksi voimassa olevina työsopimuksina tai työsuhteina.”
- 9 Direktiivin 1999/70 2 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 10 päivänä heinäkuuta 2001 tai varmistettava, että työmarkkinaosapuolet ovat kyseiseen päivään mennessä ottaneet käyttöön tarvittavat toimenpiteet sopimusteitse, jolloin jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, joiden avulla ne voivat jatkuvasti taata tässä direktiivissä säädettyjen tulosten saavuttamisen. Niiden on ilmoitettava tästä [Euroopan] komissiolle välittömästi.”

Italian oikeus

- 10 Meri- ja ilmavoimien opetuslaitosten, instituuttien ja yksiköiden muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetusta koskevien tehtävien antamisesta siviiliopettajille 15.12.1969 annetun lain nro 1023 (legge n. 1023 – Conferimento di incarichi a docenti civili per l'insegnamento di materie non militari presso scuole, istituti ed enti della Marina e dell'Aeronautica; GURI nro 6, 8.1.1970, s. 111), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä laki nro 1023/1969), 2 §:n 1 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetustehtäviin voidaan 1 §:n 1 momentissa luetelluissa opetuslaitoksissa, instituuteissa ja yksiköissä nimittää vuoden kestäväillä sopimuksilla valtion instituuttien ja koulujen vakituisia tai määräaikaisia opettajia, ellei opetusministeriö tätä vastusta, sekä yleisten sekä hallinto- ja sotilastuomioistuinten tuomareita ja syyttäjiä ja valtionhallinnon palveluksessa olevia siviilityöntekijöitä tai valtionhallinnon ulkopuolista henkilöstöä. Vakituiset opettajat, jotka antavat 1 §:ssä tarkoitettua opetusta koko opetusjakson ajan, voidaan myös ottaa palvelukseen siirrettyinä työntekijöinä.”

- 11 Kyseisen lain 2 §:n 2 momentissa säädettiin, että opettajien valintaa ja palkkion määrittämistä koskevat perusteet ja menettelyt oli vahvistettava ministeriön päätöksellä.
- 12 Laki nro 1023/1969 kumottiin sotilasoikeuskoodeksista 15.3.2010 annetun asetuksen nro 66 (decreto legislativo n. 66 sul Codice dell'ordinamento militare; GURI nro 106, 8.5.2010; jäljempänä asetus nro 66/2010) 2268 §:n 1 momentin 629 kohdalla.
- 13 Asetuksen nro 66/2010 1531 §:n 1 momentin, joka koskee muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetustehtävien antamista siviiliopettajille puolustusvoimien opetuslaitoksissa, instituuteissa ja yksiköissä, mukaan muiden kuin sotilaallisten aineiden opetustehtäviä voidaan kuitenkin antaa valtionhallinnon ulkopuolisen henkilöstön kanssa tehtävillä vuosittaisilla sopimuksilla.
- 14 Meri- ja ilmavoimien opetuslaitosten, instituuttien ja yksiköiden muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetusta koskevien tehtävien antamisesta siviiliopettajille 20.12.1971 annetun ministeriön asetuksen (decreto ministeriale – Conferimento di incarichi a docenti civili per l'insegnamento di materie non militari presso scuole, istituti ed enti della Marina e dell'Aeronautica; GURI nro 322, 15.12.1973, s. 8211; jäljempänä vuoden 1971 ministeriön asetus), joka on annettu lain nro 1023/1969 nojalla, 1 §:n sanamuoto on seuraava:

”Muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetustehtäviin voidaan nimittää vuoden kestäväillä sopimuksilla laissa [nro 1023/1969] tarkoitetuissa meri- ja ilmavoimien opetuslaitoksissa, instituuteissa ja yksiköissä valtion instituuttien ja koulujen vakituisia tai määräaikaisia opettajia, ellei opetusministeriö tätä vastusta, sekä yleisten sekä hallinto- ja sotilastuomioistuinten tuomareita ja syyttäjiä ja valtionhallinnon palveluksessa olevia siviilityöntekijöitä tai valtionhallinnon ulkopuolista henkilöstöä. Vakituiset opettajat, jotka antavat laissa [nro 1023/1969] tarkoitettua opetusta koko opetusjakson ajan, voidaan myös ottaa palvelukseen siirrettyinä työntekijöinä.”

- 15 Tämän ministeriön asetuksen 4 §:ssä säädettiin, että säädettyä palkkaa vähennetään kolmanneksella valtionhallinnon ulkopuolisen opettajan toisen tehtävän osalta.

- 16 Mainitun ministeriön asetuksen 6 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Valtionhallinnon ulkopuolinen henkilöstö, joka nimitetään tehtävään koko lukuvuodeksi, on tehtävän tosiasiallisen hoitamisen ajan oikeutettu samoihin lisiin ja työsuhteen loppumisen johdosta maksettaviin lisäetuksiin, sosiaaliturvaan ja avustuksiin kuin julkisesta opetuksesta vastaavan ministeriön alaisten instituuttien ja koulujen opettajat.”

- 17 Kyseisen ministeriön asetuksen 7 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”Opetustehtävistä sovitaan enintään yhden lukuvuoden ajaksi.”

- 18 Vuoden 1971 ministeriön asetus kumottiin asetuksen nro 66/2010 2269 §:n 1 momentin 204 kohdan nojalla.

- 19 EAY:n, UNICE:n ja CEEP:n tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta annetun direktiivin 1999/70/EY täytäntöönpanosta 6.9.2001 annetun asetuksen nro 368 (decreto legislativo n. 368 – Attuazione della direttiva 1999/70/CE relativa all'accordo quadro sul lavoro a tempo determinato concluso dall'UNICE, dal CEEP e dal CES; GURI nro 235, 9.10.2001), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan (jäljempänä asetus nro 368/2001), 1 §:ssä säädettiin yleisesti mahdollisuudesta tehdä palkattua työtä koskeva sopimus määräaikaisena teknisistä, tuotannollisista, organisatorisista tai sijaisuuteen liittyvistä syistä.

- 20 Tämän asetuksen 4 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”1. Määräaikaisen sopimuksen kesto voidaan pidentää työntekijän suostumuksella ainoastaan silloin, jos alkuperäisen sopimuksen kesto on alle kolme vuotta. Tällaisessa tapauksessa pidennys sallitaan vain kerran ja vain, mikäli se tehdään perustelluista syistä ja mikäli se koskee samaa työtä kuin se, jota varten määräaikainen sopimus on tehty. Yksinomaan tällaisessa tilanteessa määräaikaisen suhteen kokonaiskesto ei saa ylittää kolmea vuotta.

2. Todistustaakka siitä, että on olemassa perustelluja syitä, jotka oikeuttavat keston mahdollisen pidentämisen, on työnantajalla.”

- 21 Kyseisen asetuksen 5 §:n 4 momentissa säädettiin seuraavaa:

”Jos kaksi määräaikaista työsuhtea ovat perättäisiä eli työsuhte ei ole niiden välillä lainkaan päättynyt, työsuhte katsotaan toistaiseksi voimassa olevaksi ensimmäisen sopimuksen tekopäivästä lukien.”

- 22 Työn järjestämistä koskevista yleisistä säännöistä julkisyhteisöjen palvelussuhteissa 30.3.2001 annetun asetuksen nro 165 (decreto legislativo n. 165 – Norme generali sull'ordinamento del lavoro alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche; GURI nro 106, 9.5.2001, Supplemento ordinario), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 36 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Julkishallinto ottaa työntekijöitä palvelukseensa tavanomaisia tarpeitaan varten yksinomaan toistaiseksi voimassa olevilla palkattua työtä koskevilla sopimuksilla – –

2. Julkishallinto voi väliaikaisten ja poikkeuksellisten vaatimusten täyttämiseksi turvautua siviililaisissa ja työsuhteita yrityksissä koskevissa laeissa tarkoitettuihin henkilöstön palvelukseen ottamisen joustaviin sopimusmuotoihin – –

--

5. Siitä, että julkishallinto rikkoo työntekijöiden palvelukseen ottamista tai käyttämistä koskevia pakottavia säännöksiä, ei voi missään tapauksessa seurata toistaiseksi voimassa olevan työsuhteen syntymistä kyseiseen julkishallintoon, sanotun rajoittamatta siitä mahdollisesti aiheutuvaa vahingonkorvausvastuuta ja seuraamuksia. Kyseessä olevalla työntekijällä on oikeus korvaukseen vahingosta, joka aiheutuu siitä, että työsuoritus on tehty pakottavien säännösten vastaisesti – –

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 23 M.R. opetti vuosina 1987–2007 elektroniikkaa ja televiestintää, jotka ovat muita kuin sotilaallisia oppiaineita, Aeronautica Militaressa (Italian ilmavoimat) sellaisten määräaikaisten sopimusten perusteella, jotka uudistettiin alun perin vuosittain ja vuodesta 2004 lähtien puolivuositain.
- 24 Viimeisen määräaikaisen sopimuksensa päätyttyä hän nosti Tribunale di Romassa (Rooman alioikeus, Italia) ministeriötä vastaan kanteen, jossa hän vaati, että kyseisten määräaikaisten sopimusten tekeminen todetaan lainvastaiseksi ja että hänelle maksetaan vahingonkorvausta.
- 25 Mainittu tuomioistuin hyväksyi kanteen ja totesi, että asetuksen nro 368/2001 voimaantulon jälkeen tehdyt määräaikaiset sopimukset olivat lainvastaisia, koska näissä sopimuksissa ei yksilöity teknisiä, organisatorisia, sijaisuuksiin liittyviä tai tuotannollisia syitä, joilla näiden sopimusten määräaikaisuus voitaisiin perustella. Lisäksi se velvoitti ministeriön maksamaan M.R:lle vahingonkorvausta 15 kuukauden palkkaa vastaavan määrän.
- 26 Ministeriö valitti Tribunale di Roman tuomiosta Corte d’appello di Romaan (Rooman ylioikeus, Italia) ja väitti, että asianosaisten välillä oli kyse itsenäisenä ammatinharjoittajana tehtävää työtä koskevasta suhteesta eikä palkattua työtä koskevasta suhteesta, joten asetusta nro 368/2001 ei voitu soveltaa. Kyseisen ministeriön mukaan pääasiaan sovellettiin lain nro 1023/1969 ja vuoden 1971 ministeriön asetuksen säännöksiä, joiden mukaan valtionhallinnon ulkopuolisille opettajille voitiin antaa vuoden kestäviä opetustehtäviä.
- 27 Corte d’appello di Roma pysytti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion siltä osin kuin M.R:n ja ministeriön välillä oli palkattua työtä koskeva suhde muun muassa kolmannentoista kuukauden palkan myöntämistä, palkallista lomaa, irtisanomiskorvauksia, perheavustuksia ja sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevien sopimusmääräysten vuoksi. Se kuitenkin kumosi kyseisen tuomion muilta osin ja katsoi, että pääasiassa kyseessä olevaan tilanteeseen sovellettiin erityissääntöjä, jotka perustuivat meri- ja ilmavoimien opetuslaitosten erityisluonteeseen sekä näissä opetuslaitoksissa työskentelevien valtionhallinnon ulkopuolisten opettajien erityistaitoihin.
- 28 M.R. teki Corte d’appello di Roman tuomiosta kassaatiovalituksen Corte suprema di cassazioneen (ylin tuomioistuin, Italia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.
- 29 Viimeksi mainittu tuomioistuin muistuttaa, että sen oman oikeuskäytännön mukaan työsuhde, joka solmitaan valtionhallinnon ulkopuolisen henkilöstön kanssa vuosittaisten sopimusten perusteella, on luonteeltaan palkattua työtä koskeva suhde.

- 30 Perättäisten määräaikaisten sopimusten lainvastaisesta tekemisestä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että määräaikaisten sopimusten väärinkäytön tapauksessa työntekijällä on ainoastaan oikeus saada korvausta aiheutuneesta vahingosta 30.3.2001 annetun asetuksen nro 165, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 36 §:n 5 momentin nojalla, koska määräaikaisten työsopimusten muuntaminen toistaiseksi voimassa olevaksi työsopimukseksi on kielletty tässä säännöksessä, jonka unionin tuomioistuin on todennut unionin oikeuden mukaiseksi 7.3.2018 antamassaan tuomiossa Santoro (C-494/16, EU:C:2018:166).
- 31 Huolimatta siitä, että unionin tuomioistuin on jo antanut useita tuomioita, jotka koskevat määräaikaisten sopimusten tekemistä julkishallinnossa ja joita ovat muun muassa 4.7.2006 annettu tuomio Adeneler ym. (C-212/04, EU:C:2006:443), 7.9.2006 annettu tuomio Marrosu ja Sardino (C-53/04, EU:C:2006:517), 8.9.2011 annettu tuomio Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557), 26.11.2014 annettu tuomio Mascolo ym. (C-22/13, C-61/13–C-63/13 ja C-418/13, EU:C:2014:2401) ja 25.10.2018 annettu tuomio Sciotto (C-331/17, EU:C:2018:859), ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksen, koska sen mukaan puitesopimuksen 5 lausekkeen tulkinnasta on epäselvyyttä sotilasopetuslaitosten, -instituuttien ja -yksikköjen osalta.
- 32 Tässä tilanteessa Corte suprema di cassazione on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko – – puitesopimuksen 5 lauseketta – – tulkittava siten, että se on esteenä sellaiselle [lain nro 1023/1969] 2 §:n 1 momentin ja [vuoden 1971] ministeriön asetuksen 1 §:n kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään valtionhallinnon ulkopuolisen siviilihenkilöstön nimittämistä vuoden pituisiin ([vuoden 1971] ministeriön asetuksen 7 §:n mukaan ’enintään yhdeksi lukuvuodeksi’) muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opetustehtäviin meri- ja ilmavoimien opetuslaitoksissa, instituuteissa ja yksiköissä täsmentämättä, mitkä ovat perusteltuja syitä tällaisten sopimusten uudistamiselle (josta säädetään nimenomaisesti saman ministeriön asetuksen 4 §:ssä, jossa säädetään palkan alentamisesta toisen tehtävän osalta), ja säätämättä määräaikaisten sopimusten enimmäiskestosta ja uudistamisen enimmäismäärästä sekä tällaisten opettajien mahdollisuudesta saada korvausta vahingosta, jonka tällainen uudistaminen saattaa aiheuttaa, kun tällaisissa opetuslaitoksissa ei lisäksi ole opettajan virkoja, joita hakea?
- 2) Ovatko meri- ja ilmavoimien instituuttien, opetuslaitosten ja yksikköjen organisatoriset tarpeet sellaisia [puitesopimuksen] 5 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, joiden vuoksi edellä mainitun Italian lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö, jossa mainittujen sotilasinstituuttien, -opetuslaitosten ja -yksikköjen ulkopuolisen henkilöstön opetustehtäviin nimittämisen osalta ei säädetä direktiivin [1999/70] ja sen liitteenä olevan puitesopimuksen mukaisista edellytyksistä määräaikaisen työn käyttämiselle eikä oikeudesta vahingonkorvaukseen, on yhteensopiva unionin oikeuden kanssa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 33 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 99 artiklassa määrätään, että jos ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ennakkoratkaisukysymykseen annettavasta vastauksesta ei ole perusteltua epäilyä, unionin tuomioistuin voi esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa päättää ratkaista asian perustellulla määräyksellä.

- 34 Käsiteltävään asiaan on sovellettava tätä määräystä.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kahdella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä sitä, onko puitesopimuksen 5 lauseketta tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan siviilihenkilöstöön, joka vastaa muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opettamisesta sotilasopetuslaitoksissa, ei sovelleta sääntöjä, joilla on tarkoitus sanktoida perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäyttö, ja toisaalta, voidaanko näiden opetuslaitosten organisatorisia tarpeita pitää puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuina perusteltuina syinä tällaisen sopimusten uudistamista varten.
- 36 Aluksi on huomautettava, että jo puitesopimuksen 2 lausekkeen 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että puitesopimuksen soveltamisala on ymmärrettävä laajasti, koska sitä sovelletaan yleisesti ”määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde, sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä”. Lisäksi on muistutettava, että puitesopimuksen 3 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”määräaikaiset työntekijät” kattaa kaikki työntekijät siitä riippumatta, onko heidän työnantajansa julkisen vai yksityisen sektorin työnantaja (tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 Koska puitesopimuksessa ei suljeta sen soveltamisalan ulkopuolelle mitään erityistä alaa, sitä siis sovelletaan myös julkisissa oppilaitoksissa annettavan opetuksen alan henkilöstöön (tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on nimenomaisesti todennut, että oikeudelliset suhteet muiden kuin sotilaallisten aineiden opetusta varten meri- ja ilmavoimien opetuslaitoksissa, instituuteissa ja yksiköissä palvelukseen otetun siviilihenkilöstön kanssa ovat luonteeltaan palkattua työtä koskevia suhteita. Tästä seuraa, että M.R:n kaltainen työntekijä kuuluu puitesopimuksen soveltamisalaan.
- 39 Puitesopimuksen 5 lausekkeesta on huomautettava, että tämän lausekkeen tarkoituksena on panna täytäntöön yksi puitesopimuksella tavoitelluista päämääristä eli säännellä määräaikaisten työsopimusten tai -suhteiden perättäistä käyttöä, jota pidetään työntekijöihin kohdistuvien väärinkäytösten mahdollisena alkusyynä, ottamalla käyttöön tietty määrä vähimmäissuojasäännöksiä, joilla pyritään estämään työntekijöiden aseman heikkeneminen (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Kuten puitesopimuksen johdanto-osan toisesta kohdasta ja puitesopimuksen yleisten huomioiden 6–8 kohdasta nimittäin ilmenee, työpaikan pysyvyyttä pidetään työntekijöiden suojelun keskeisenä osatekijänä, kun taas määräaikaistyyppisillä työsopimuksilla kyetään vain tietyissä olosuhteissa vastaamaan sekä työnantajien että työntekijöiden tarpeisiin (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdassa veloitetaan jäsenvaltiot perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai -suhteiden väärinkäytösten estämiseksi ottamaan tosiasiallisesti ja sitovasti käyttöön vähintään yksi kyseisessä lausekkeessa luetelluista toimenpiteistä, jos niiden

- kansalliseen oikeuteen ei sisälly vastaavia oikeudellisia toimenpiteitä. Nämä kolme kyseisen lausekkeen 1 kohdan a–c alakohdassa lueteltua toimenpidettä koskevat perusteltuja syitä tällaisen työsopimuksen tai työsuhteen uudistamista varten, perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai -suhteiden enimmäiskokonaiskestoja ja niiden uudistamisten lukumäärää (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Jäsenvaltioilla on tältä osin harkintavaltaa, koska ne voivat päättää toteuttaa yhden tai useampia puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a–c alakohdassa mainituista toimenpiteistä tai vaihtoehtoisesti käyttää vastaavia olemassa olevia oikeudellisia toimenpiteitä. Näin ollen puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdassa asetetaan jäsenvaltioille yleinen tavoite estää tällaiset väärinkäytökset mutta annetaan niiden valita keinot tämän tavoitteen saavuttamiseksi, kunhan niillä ei vaaranneta puitesopimuksen tavoitetta tai tehokasta vaikutusta (ks. vastaavasti mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 33 ja 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 79 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 43 Kuten puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdasta käy ilmi, jäsenvaltioilla on puitesopimuksen johdanto-osan kolmannen kohdan ja yleisten huomioden 8 ja 10 kohdan mukaisesti puitesopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä mahdollisuus ottaa huomioon – kunhan se on objektiivisesti perusteltua – erityisten toimialojen ja/tai työntekijäryhmien erityistarpeet (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 80 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Puitesopimuksen 5 lausekkeessa ei myöskään määrätä erityisistä seuraamuksista sitä tilannetta varten, että väärinkäytöksiä kuitenkin todetaan tapahtuneen. Tällaisessa tapauksessa kansallisten viranomaisten tehtävänä on toteuttaa toimenpiteet, joiden on oltava oikeasuhteisia ja tämän lisäksi riittävän tehokkaita ja ennalta ehkäiseviä, jotta niillä voidaan taata puitesopimuksen mukaisesti annettujen sääntöjen täysi tehokkuus (tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 On toki muistutettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että kansallinen lainsäädäntö, johon sisältyy pakottava sääntö, jonka mukaan määräaikaisten työsopimusten väärinkäyttötapauksissa kyseiset sopimukset muunnetaan toistaiseksi voimassa olevaksi työsuhteeksi, voi merkitä toimenpidettä, jolla määrätään tosiasiallisesti seuraamus tällaisesta väärinkäytöstä (tuomio 8.5.2019, Rossato ja Conservatorio di Musica F. A. Bonporti, C-494/17, EU:C:2019:387, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Puitesopimuksen 5 lausekkeella ei kuitenkaan aseteta jäsenvaltioille yleistä velvollisuutta säätää määräaikaisten työsopimusten muuntamisesta toistaiseksi voimassa oleviksi sopimuksiksi. Puitesopimuksen 5 lausekkeen 2 kohdassa jätetään nimittäin lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden tehtäväksi määrittää, millä edellytyksillä määräaikaista työsopimuksia tai -suhteita pidetään toistaiseksi voimassa olevina. Tästä seuraa, että puitesopimuksella ei määrätä siitä, missä olosuhteissa toistaiseksi voimassa olevia työsopimuksia voidaan käyttää (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 47 Jotta pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista säännöstöä, jossa kielletään perättäisten määräaikaisten työ sopimusten muuntaminen toistaiseksi voimassa olevaksi sopimukseksi, voitaisiin pitää puitesopimuksen mukaisena, kyseisen jäsenvaltion sisäiseen oikeusjärjestykseen on täten sisällyttävä muu tehokas toimenpide perättäisten määräaikaisten työ sopimusten väärinkäytön estämiseksi ja tarvittaessa seuraamusten määräämiseksi siitä (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 60 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 83 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Jäsenvaltioita ei myöskään velvoiteta säätämään määräaikaisten työ sopimusten väärinkäyttötapauksissa toimenpiteiden kumulatiivisuudesta siten, että työntekijällä olisi oikeus korvaukseen sen lisäksi, että määräaikainen työ suhde muunnetaan toistaiseksi voimassa olevaksi työ suhteeksi (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, Rossato ja Conservatorio di Musica F. A. Bonporti, C-494/17, EU:C:2019:387, 41 ja 45 kohta).
- 49 Siltä osin kuin on kyse vahingon korvaamisesta toimenpiteenä, jolla tehokkaasti sanktioidaan määräaikaisten työ sopimusten väärinkäyttö, on todettava, että tällaisen korvauksen periaate ja suhteellisuusperiaate velvoittavat jäsenvaltiot säätämään riittävästä korvauksesta, joka ylittää puhtaasti symbolisen korvauksen mutta joka ei kuitenkaan ylitä täysimääräistä korvausta (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, Rossato ja Conservatorio di Musica F. A. Bonporti, C-494/17, EU:C:2019:387, 42 ja 43 kohta).
- 50 Unionin tuomioistuin on katsonut myös, että puitesopimuksen 5 lauseketta on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei yhtäältä säädetä seuraamuksena siitä, että julkisen sektorin työnantaja väärinkäyttää perättäisiä määräaikaisia työ sopimuksia, velvoitetta maksaa kyseessä olevalle työntekijälle korvausta, jolla pyritään hyvittämään se, ettei määräaikaista työ sopimusta muunneta toistaiseksi voimassa olevaksi työ sopimukseksi, mutta jossa toisaalta säädetään maksettavaksi työntekijän 2,5–12 viimeisen kuukausipalkan suuruinen korvaus, johon liittyy mahdollisuus saada täysi korvaus aiheutuneesta vahingosta, jos hän osoittaa muiden työntekotilaisuuksien menettämisen, kunhan tällaiseen säännöstöön liittyy tehokas ja ennalta ehkäisevä seuraamusjärjestelmä, minkä tarkistaminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä (tuomio 7.3.2018, Santoro, C-494/16, EU:C:2018:166, 54 kohta).
- 51 Näin ollen jos nyt käsiteltävässä asiassa osoittautuu, ettei pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä ole mitään muuta tehokasta toimenpidettä kyseiseen opetushenkilöstöön kohdistuvien väärinkäytösten estämiseksi tai tämän henkilöstön osalta mahdollisesti todettujen väärinkäytösten sanktioimiseksi, tällainen tilanne voisi olla puitesopimuksen 5 lausekkeen tavoitteen ja tehokkaan vaikutuksen vastainen (ks. vastaavasti tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 85 kohta).
- 52 Lopuksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole lausua kansallisen oikeuden säännösten tulkinnasta, sillä tämä tehtävä kuuluu yksinomaan toimivaltaisille kansallisille tuomioistuimille. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin ennakkoratkaisupyyntöä käsitellessään tehdä täsmennyksiä ohjatakseen kyseistä tuomioistuinta tämän arvioidessa kysymystä siitä, täyttävätkö sovellettavan kansallisen säännösten säännökset puitesopimuksen 5 lausekkeessa asetetut vaatimukset (ks. vastaavasti tuomio 24.6.2021, Obras y Servicios Públicos ja Acciona Agua, C-550/19, EU:C:2021:514, 50 ja 52 kohta).

- 53 Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee yhtäältä, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä sallitaan se, että meri- ja ilmavoimien opetuslaitoksiin otetaan palvelukseen muita kuin sotilaallisia oppiaineita opettavaa siviilihenkilöstöä perättäisillä määräaikaisilla työsopimuksilla, säätämättä yhdestäkään niistä rajoista, jotka puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan b ja c alakohdassa mainitaan tällaisten sopimusten enimmäiskokonaiskeston tai niiden uudistamisten lukumäärän osalta, ja toisaalta, että opetuslalla tehty määräaikaiset työsopimukset jätetään niiden kansallisten säännösten ja määräysten soveltamisalan ulkopuolelle, jotka mahdollistavat tällaisten sopimusten, joita on tehty perättäin yli tietyn ajan, uudelleenluokittelun toistaiseksi voimassa oleviksi työsopimuksiksi, sekä tarvittaessa korvauksen vahingosta, joka tällaisen uudelleenluokittelun puuttumisesta on aiheutunut.
- 54 Näin ollen on selvitettävä, voidaanko se, että muita kuin sotilaallisia oppiaineita meri- ja ilmavoimien opetuslaitoksissa opettavan siviilihenkilöstön kanssa tehdään perättäisiä määräaikaisia työsopimuksia, perustella sillä, että kansallisessa oikeudessa on olemassa puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, ja erityisesti, voivatko meri- ja ilmavoimien opetuslaitosten erityisluonne ja näissä opetuslaitoksissa työskentelevien opettajien erityisosaaminen olla tällainen perusteltu syy.
- 55 Kuten puitesopimuksen yleisten huomioiden 7 kohdassa nimittäin todetaan, puitesopimuksen allekirjoittaneet osapuolet ovat katsoneet, että määräaikaisten työsopimusten käytön perustuminen perusteltuihin syihin on tapa estää väärinkäytöksiä (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 92 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 56 Puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu käsite ”perustellut syyt” on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan määrätyleiselle toiminnalle ominaisia täsmällisiä ja konkreettisia olosuhteita, jotka ovat sellaisia, että niillä voidaan nimenomaisessa yhteydessä perustella perättäisten määräaikaisten työsopimusten käyttöä. Nämä olosuhteet voivat olla muun muassa seurausta niiden työtehtävien erityisluonteesta, joiden suorittamiseksi tällaiset sopimukset on tehty, sekä näille tehtäville luontaisista ominaispiirteistä tai mahdollisesti siitä, että jäsenvaltio pyrkii hyväksyttävään sosiaalipoliittiseen päämäärään (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 93 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 57 Sitä vastoin sellainen lakiin tai asetukseen sisältyvä kansallinen säännöstö, jolla vain yleisesti ja abstraktisti sallitaan perättäisten määräaikaisten työsopimusten käyttäminen, ei ole edellisessä kohdassa täsmennettyjen edellytysten mukainen. Tällaisesta puhtaasti muodollisesta säännöstöstä ei nimittäin voida johtaa objektiivisia ja läpinäkyviä arviointiperusteita sen tarkistamiseksi, vastaako näiden sopimusten uudistaminen todellisuudessa todellista tarvetta ja onko se sopiva ja tarpeellinen keino tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Tällainen säännöstö sisältää täten todellisen vaaran tämän tyyppisten sopimusten väärinkäytöstä, eikä se tästä syystä sovellu yhteen puitesopimuksen tavoitteen ja tehokkaan vaikutuksen kanssa (ks. mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.1.2022, MIUR ja Ufficio Scolastico Regionale per la Campania, C-282/19, EU:C:2022:3, 94 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 58 Erityisesti opetusalan osalta on todettava, että on mahdollista, että vuosittaisen opetusohjelman laatiminen aiheuttaa väliaikaisia palvelukseenottotarpeita, joten työntekijän tilapäinen palvelukseen ottaminen työnantajan väliaikaisten ja erityisten henkilöstötarpeiden tyydyttämiseksi voi periaatteessa olla puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu perusteltu syy (ks. vastaavasti tuomio 25.10.2018, Sciotto (C-331/17, EU:C:2018:859, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 59 Sitä vastoin ei voida hyväksyä sitä, että määräaikaista työsopimuksia voitaisiin uudistaa sellaisten työtehtävien suorittamiseksi kyseisissä opetuslaitoksissa vakituisesti ja pysyvästi, jotka kuuluvat kyseisen alan tavanomaiseen toimintaan.
- 60 Tästä on todettava, että puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdan noudattaminen edellyttää, että selvitetään konkreettisesti, että perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai -suhteiden uudistamisella pyritään kattamaan väliaikaisia tarpeita ja ettei pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista säännöstä käytetä tosiasiallisesti työnantajan pysyvien ja jatkuvien henkilöstötarpeiden kattamiseen (ks. vastaavasti mm. tuomio 25.10.2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, 50 kohta ja tuomio 24.6.2021, Obras y Servicios Públicos ja Acciona Agua, C-550/19, EU:C:2021:514, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 61 Meri- ja ilmavoimien opetuslaitosten erityisluonnetta koskevasta väitteestä on todettava, että vaikka maanpuolustuksen kannalta kriittiseen tietoon liittyvien oppiaineiden opetusta voidaan pitää perustuslaillisen suojan arvoisena tavoitteena, unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan ilmene, miltä osin tähän tavoitteeseen pyrkiminen edellyttäisi, että sotilasopetuksen alan työnantajat palkkaisivat ainoastaan määräaikaista henkilöstöä. Yhtäältä kyse on nimittäin siviilihenkilöstöstä, jonka tehtäväksi annetaan opettaa muita kuin sotilaallisia oppiaineita, ja toisaalta joka tapauksessa kriittisen tiedon suojaamisen kannalta vaikuttaa asianmukaisemmalta, että henkilöstö saadaan pysymään työnantajan palveluksessa toistaiseksi voimassa olevilla työsopimuksilla.
- 62 Siltä osin kuin on kyse pätevyysvaatimuksista, jotka koskevat mainittua henkilöstöä, jonka palvelukseen ottaminen edellyttää, että sillä on usein muuttuvaa ja monipuolista tietämystä, jota on jatkuvasti päivitettävä erityisalalla käyttöön otettujen sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden kehityksen vuoksi, unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että M.R:n opettamat oppiaineet olisivat olleet erityisiä, eikä siitä myöskään ilmene, mistä syystä vaadittu tietämys olisi aiheuttanut vain väliaikaisen henkilöstötarpeen.
- 63 Päinvastoin vaikuttaa siltä, että niiden määräaikaisten työsopimusten nojalla, joilla M.R. on otettu palvelukseen, on suoritettu samankaltaisia tehtäviä useiden vuosien ajan, eli tällä työsuhteella ei mahdollisesti ole niinkään vastattu väliaikaiseen vaan päinvastoin pysyvään tarpeeseen, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin selvitettävä.
- 64 Tältä osin on niin ikään ennakkoratkaisua pyytäneen tehtävänä selvittää, myönnetäänkö työsuhteen päättymisen johdosta maksettava korvaus sotilasopetuksen alalla määräaikaistilanteiden työntekijöille, onko tällainen korvaus mahdollisesti riittävä perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden väärinkäytösten estämiseksi ja tarvittaessa seuraamusten määräämiseksi näistä väärinkäytöksistä, ja voidaanko sitä pitää puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettuna vastaavana oikeudellisena toimenpiteenä.

- 65 Kaiken edellä esitetyn perusteella on esitettyihin kysymyksiin vastattava, että puitesopimuksen 5 lauseketta on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan siviilihenkilöstöön, joka vastaa muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opettamisesta sotilasopetuslaitoksissa, ei sovelleta sääntöjä, joilla on tarkoitus sanktioida perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäyttö, mikäli tämä säännöstö ei sisällä muuta tehokasta toimenpidettä perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäytön estämiseksi ja tarvittaessa seuraamusten määräämiseksi tällaisesta väärinkäytöstä. Näiden opetuslaitosten organisatorisiin tarpeisiin liittyvät syyt eivät voi olla mainitun puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, jotka oikeuttaisivat uudistamaan tällaiset sopimukset näitä oppiaineita opettavan mainitun henkilöstön kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

- 66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY liitteenä olevan, 18.3.1999 tehdyn puitesopimuksen 5 lauseketta

on tulkittava siten, että

se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan siviilihenkilöstöön, joka vastaa muiden kuin sotilaallisten oppiaineiden opettamisesta sotilasopetuslaitoksissa, ei sovelleta sääntöjä, joilla on tarkoitus sanktioida perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäyttö, mikäli tämä säännöstö ei sisällä muuta tehokasta toimenpidettä perättäisten määräaikaisten sopimusten väärinkäytön estämiseksi ja tarvittaessa seuraamusten määräämiseksi tällaisesta väärinkäytöstä. Näiden opetuslaitosten organisatorisiin tarpeisiin liittyvät syyt eivät voi olla mainitun puitesopimuksen 5 lausekkeen 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja perusteltuja syitä, jotka oikeuttaisivat uudistamaan tällaiset sopimukset näitä oppiaineita opettavan mainitun henkilöstön kanssa.

Allekirjoitukset